

Posudek školitele na diplomovou práci Bc. Daniely Bod'ové „Demografický vývoj v muslimských zemích se zhodnocením možného vlivu islámu“

Autorka se v předkládané práci věnovala analýze demografického vývoje ve vybraných muslimských zemích, hlavním cílem bylo ověření možného vlivu islámu na základní demografické procesy. Z důvodu dostupnosti dat se autorka zaměřuje především na procesy porodnosti a úmrtnosti. Pro účely této analýzy i zjednodušení samotného popisu vývoje byly státy podle různých demografických, ekonomických a sociálních ukazatelů rozděleny do několika relativně homogennějších skupin. Text práce zahrnuje obsáhlou část teoretickou, ze které je patrné hluboké proniknutí autorky do zkoumané problematiky, a část analytickou, kde naopak prokázala schopnost úspěšně aplikovat pokročilé statistické metody – konkrétně pak především vyrovnávání pomocí tzv. adaptivních metod a analýzu kointegrace časových řad, která pravděpodobně v takovém rozsahu nebyla dosud v rámci české demografické literatury užitá.

V úvodní kapitole si autorka vymezuje hypotézy práce, kterým se bude dále věnovat. Pomocí nich pak systematicky směřuje k ověření hlavní výzkumné otázky, tedy prokázání případného vlivu islámu na demografické procesy ve studovaných populacích.

V teoretické části práce autorka neopomíná ani popis historického vývoje a relevantní legislativy. Podrobně je popsán možný vztah islámu k jednotlivým demografickým procesům. Před samotnou analytickou částí práce je samostatná kapitola věnována popisu užitých metod. Čtenář je postupně seznamován s jednoduchými postupy užitými při hodnocení dosavadního vývoje ve vymezených skupinách zemí, následuje popis základních přístupů k analýze časových řad, nejvíce prostoru je věnováno způsobu zkoumání jejich kointegrace. Její analýza v práci umožnila posouzení souvislosti mezi hodnotami studovaných ukazatelů mezi skupinami zemí nejen ze statického pohledu (porovnání hodnot v určitém časovém okamžiku), ale i se zohledněním jejich vývoje.

V analytické části je postupováno systematicky podle jednotlivých demografických procesů. Aplikovány jsou postupně všechny postupy popsané v předchozí části. Získané výsledky jsou průběžně interpretovány, takže čtenář snáze udržuje orientaci v textu. Za proces sňatečnosti a rozvodovosti jsou však hodnocena jen neúplná data reprezentující jeden ukazatel charakterizující každý z těchto procesů. Proto nebyla provedena tak detailní analýza jako v případě plodnosti a úmrtnosti. Bohužel část věnovaná sňatečnosti a rozvodovosti se tak omezuje spíše na popis získaných dat, který sloužil jako doplněk k ověření jedné z dílčích výzkumných otázek práce.

V závěrečné kapitole se autorka vrací k vymezeným teoretickým předpokladům a porovnává je s dosaženými výsledky provedené analýzy. Zároveň vyhodnocuje ověření v úvodu stanovených hypotéz. Na základě všech těchto faktů přijímá závěr, že islám může mít vliv na jednotlivé demografické procesy, nicméně pravděpodobně není faktorem jediným a rozhodujícím.

Souhrnně lze uvést, že autorka projevila mimořádný zájem o studovanou problematiku, její přístup byl aktivní a samostatný – kromě prostudování značného množství odborné literatury si dokázala osvojit i relativně složité statistické postupy, jejichž použití na tomto typu dat je dosud spíše ojedinělé. V rámci přípravy předkládané práce byly její dílčí části publikovány – jedná se např. o příspěvek na mezinárodní konferenci věnované současnému vývoji na Blízkém východě (Západočeská univerzita v Plzni) nebo úspěšné reprezentování studentů katedry demografie a geodemografie PřF UK v Praze na prestižní konferenci SAS Forum 2011. Bohužel se v práci vyskytují i určité dílčí nepřesnosti a formální nedostatky – např. je v kapitole 7 několikrát v textu odkazováno na chybná označení tabulek a grafů, apod. Autorka předkládanou práci však jednoznačně prokázala orientaci ve zpracovávaném tématu a schopnost

samostatného nastudování pokročilejších statistických metod a jejich aplikace v prostředí SAS. Vzhledem k uvedeným faktům doporučuji přijmout diplomovou práci Bc. Daniely Boďové „Demografický vývoj v muslimských zemích se zhodnocením možného vlivu islámu“ k obhajobě.

V Praze dne 25. května 2011

Mgr. Klára Hulíková Tesárková
školitel